

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijk en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

01 2066 4800 UB AMSTERDAM

Pl. H. m. 1c

A: 1653

X: 454.

WEST-INDISCH DISCOURS;

Verhandelende

De West-Indische Saecken.

Hoe die weder verbeterd mogen worden, ten besten
der Gemeente, en't seeckerst voor de
COMPAGNIE.

*Generalijck ontworpen by maniere van Samen-spraeck
tusschen een Middelburger en Haegenaer.*

Gedruckt in't Jaer 1653.

West-Indisch discours

VERHANDELENDE DE

WEST-INDISCHE

Saecken.

Middelburger.

Y hier koom ick wel te pas, by eene de beste Vriendt ter Werelt; Ick wensche u goeden Dagh mijn Vriendt, 't is mijn seer lief en aengenaem dat ick u ontmoet.

Haegenaer.

En mijn is 't niet minder lief, dat ick u weder sien, ick dacht dat u de Portugiesen al lang geleden den Beck geveecht soude hebben, maer nu ick u met lief weder sien, wensch ick u veel geluck, en voorspoet hier te Lande.

Middelburger.

Ick bedanck u voor de goede wensch, welkers vruchten ick wel van noden heb, want in Brasilien heb ick in dese laeste Jaren, ongemack en tegenspoet Godt betert genoegh gehadt, meer als ick sou derven verhalen.

Haeghenaer.

Ick heb diergelijke wel gehoort, en sien 't wel aen u weesen, dat het daer slegt genoeg gheweest is.

A 2

Mid-

Middelburger.

Ick bedroef myn als ick daar aen denck, enick kan 't u dieſhalven niet wel verhalen hoe danich, te meer alsick gedencck, de voorgaende tyt doen 't in ſijn fleur was, de aengename vrugten, gefonde lugt, en goede Proffijteliſcke Plantafien. en anderdingen meer, ſoude myn wel al waer 't oock noch 2 mael ſoo wijt van hier geweest, doen ter tyt daer heen getrocken hebben.

Haeghenaer.

So hebbe ick hier wel meer lieden horen ſprecken, ja ſelfs wel een Schotſman, ſijnde een Soldaet, die daer over eenige Jaren nogh met ſijn Vrou heen trock, weſende ſijn derde tocht.

Middelburger.

Ick gelooff dat wel, en noch daer en boven, indien het daer noch weder haect goeſt wierdt, dat daer nogh wel menig Menſch naer toe trecken ſoude, voornamelijk, die gene die daer nogh eenige goederen hebben leggen. Maer nu de Portugieſen al de binnen landen in hebben, en dorven wy niet te Lande waert in komen, want de paſſagien ſijn ſmal, en de Kreupel-Bosſchen groot en dicht, in de welcke ſy haer in Embuſcade leggende met 10 man, wel 20 en meer van d' onſe deden verjagen, vermits de ſchrick, onder d' onſe gebragt was, die ter Contrarie in onſer fleur aen haer kant ſodanigh was.

Haeghenaer.

Dat de ſchrick onder d' onſe gekomen is, is niets te wonderlijk, een Hond is in ſijn Neſt ſterck, met nieu ingekomen volck kon 't niet wel anders weefen, om dat gelyck gy oock ſegt, de binnen Landen ſmalle weegen hebben, daermen

daermen bequaemlyck in Embuscade leggen kan, tot groot voordeel der Portugiesen; maer met Godts hulp, sal dat nogh wel om komen te slaen, so hier van daen maer een goede wyse daer opgestelt wordt, die beklijven kan.

Middelburger.

De Compagnie hoop ick sal nu haar best doen, want het is hoogh nodigh; wat hoortmen dogh daer af segt eens?

Haeghenaeer.

Ick hoor daer selden wat af, en oock soo is myn gelegentheydt niet, om veel te kommen hooren.

Middelburger.

Soo weynich als ghy weet, segt het myn, met U verklaringe daer op.

Haeghenaeer.

Ick sien 't daer voor aen, dat die Compagnie Swack genoegh is, Godt betert, en niet Swacker dient. Waer van sy schijnt te moeten vergaen: soo haer niet soo danighe remedie gegeven worden, die haer te deegen kunnen helpen.

Middelburger.

By haer onder gangh souden veel Weduwen en Weezen te kort komen, en dat mogten de Hollanders wel wat beter ter Herten genomen hebben eer 't dus ver gekomen is. Ick drinck myn Bloet als ick daer aen denck dat men die Compagnie, die 't landt soo groten Deugt gedaen heeft, in der Vyanden Zenuen te krencken, die haer Magteloos gemaect heeft, en dit Landt met schepen en volck by te staen daer by sy haer Goet en Bloet op geset heeft, dat die soo elendich vervallen is.

Haeghenaeer.

Sacht sacht goey Man, ick sien aen u dat gy apparent

een Participant sijt, en die halven 't wat te heftich op neemt; De Compagnie, is van 't begin aen, niet wel geregeert geweest, en dat is wel de Principaelste oorfaeck, die haer bedorven heeft, gelijk genoech bekend is; men heeft oock naderhandt als haer faecken verlopen waren onderstandt gedaen, maer ten heeft niet geholpen, en so soude het noch doen, so lange de regeringe op desen Voet blyft; Daer in ick hoop dat wel voorsien sal worden.

Middelburg ber.

Men siet nochtans dat het met de Oost-Indische Compagnie staende gebleven is, en wat onderscheyt is daer by meer als hier.

Haeghen aer.

Dat is vry anders gelegen, die Vaer-waters leggen altemael tot voor by Cabo de Bona Esperanca in een Passage, en houden alle op eene Rendevous plaets, te weeten op Batavia; en voorts hebben sy in Indien hier en daer een vasticheyt, een Eylant, Stat, Fort, of Sterckte, dat lichter te beschermen is als 't vast Landt, gelyck America meest is. En voorts so handelen die van d' Oost-Indische Compagnie wyt en Breet, in de omgelegen Landen die sy niet behoeven te onderhouden, noch te beschermen; Als by Exempel inde Magtige Rycken, als Japan, China, Indien, &c. Diergelycken de West-Indische Compagnie so wel niet doen en kan, maer al haer handel plaetsen, moeten sy meest selfs bebesetten, tot het welcke sy een over groot Cappitael van doen hebben gehadt; daer en boven leggen hare Handel plaetsen in besondere Vaer-Waters, die malkanderen niet bereijcken, als daer is Nieu-Neerland, de Caribische Eylanden, Brasilia Guinea en Angola &c. Door 't welcke, eer al die

al die gewesten te deegen beseten konde werden, de Compagnie door veel tegenspoet gertuineert is geworden, te meer om dat hare waren so groten winste noch Ryckdom als d' Oost-Indische die Kostelijcker sijn, niet by brengen konnen.

Middelburger.

Hadmen dan d' Oost en West-Indische Compagnie konnen vereenigen, dat soude een beter saeck gelcken hebben, want d' een soudt d' ander dan dapper konnen styven.

Haeghenæer.

Dat dunckt myn niet, ick soude vresen, dat het eene, t' ander ligtelijck bedorven soude hebben. Het is met de West-Indisch. Compagnie al te wilden en verdeelden werk, en dan soud het noch slijmmer wesen. Daer gaet niet meer verloren als t' gemene goet. Een Matige en Considerable Compagnie door weynich personen geregeert, houdt ick beter als een over grote Comp. door veel Personen te Regeren is.

Middelburger.

Wel nu, men heeft de Bewinthebberen der West-Indische Compagnie alrede vermindert, is dit noch niet ghenoech?

Haeghenæer.

Neen ten is nog niet genoech, Ik heb een bewind-hebber der Westindis C. selfs hooren verhalen, dat sy noch te veel waren, en alwaren sy noch de helft weyniger en haer Gagien de helft vermindert, dat het noch al genoeg soude sijn, en oock noch niets te wel met de Compagnie gaen soude. Die van Hollandt sien dit oock in, dat al wat sy doen aen haer maer kost verloren is, en daer om is t' dat sy de saeck

te weyniger kunnen aentrecken hebben.

Middelburger.

Maer, hadmen dan met de Portugiesen gehandelt ten beste men konde, soo soude de zaecken in Brasiliën, so jammerlyck niet verlopen hebben.

Haeghenaer.

Men heeft met haer niets te wel kunnen handelen, doch nu so isser beter apparentie toe.

Middelburger.

Maer nu sijn de zaecken oock te seer verlopen.

Haeghenaer.

Dat heeft het al wegh, men hoeft nu niet te blyven staen sien hoe wy daer toe ghekomen sijn, maer hoe wy 't remediëren mogten.

Middelburger.

Wat staet ons dan te doen?

Haeghenaer.

Ick hoor de Spaghaerden Stellen voor aen haer Hoog-Mogende, 't Neerlands Brasiliën, vóór ons te willen helpen winnen. En aen d' ander sijde de Portugezen Konnen natuurelijck te spreken tegen beyde niet harden.

Middelburger.

Maer met Spaghen jets te doen is seer gevaerlyck, is hy nu ons Vriat, hy kan Morgen onse Vijandt worden, die een Hondt wil slaen, vindt ligt een stock; hy heeft ons wel door nood vry verklaert, maer van herten niet vry gefcholden, de oude Pretensien behoudt hy noghtot gelegener tyt. En daerom dunckt myn dat men Portugaet beter te Vrind hielt en Considerabel liet om hem te betomen, gelyck men de Spaensche Neerlanden gedaen heeft, om van de Fransche
geen

geen noot te hebben.

Haeghenaer.

Dit komt by malkander niet in Consideratie, om dat de Spaensche, Nederlanden ons van Vrankryck af scheidende dat wy daer niet aen palen, en dat doet Portugael niet, ons van Spagnen af palende, Spagnen blyft dogh even ver van ons af, En als men dogh d' eene te Vrind moet hebben, so is 't beter met Spagnen, als met Portugael, aengezien de Spaensche veel getrouwer Natie is, als de Portugiesche En de Portugiesen lopen selfs perijckel, door de Spagnaerden bemaghtight te worden. 't welck haer seer drycht, waerom soud men dan Brasilien aen haer laten, en soo lange moeten missen? Dat ons den Spagnaert 't Neerlands Brasil over soude laten, behoefden niet te dencken, of hy soud ons dat soo aen rekenen kunnen, dat wyt veel liever self mogten verwinnen. Maer met hulp van hem, en beneffens hem, de Portugiesen selve te verwinnen, is voor het seckerste en beste.

Als by Exempel, voor de uni der 7. Vereenigde Nederlandische Provincien, waren de Heeren Staten van Holland en Zeelandt veraccordeert 't samen een uni in te gaen, sonder de ander Provincien, daer in te begrypen, om dat die ter Zee geen maght konde uyt brengen, tegens Spagnen, en by haer in sterckte niet over een quamen, maar als sy dit over wogen, dat die vijf ander Provincien dan onder de Spagnaerden Devotie soude verbleven moeten hebben, en dan een deel van deese 2. Provincien haer maght tegen de maght deser 5. Provincien soude moeten gebruycken, die sy anders te samen tegens de Spagnaerden konden stellen, alsoo dese 5 Provincien haar Ruytery, en voet Volck, te

B

Lan-

Lande beneffens, 't Hollandts en Zeeuws Boots-volck te water, niet weynigh te Considerexen stont: en dese Reden woegh oock soo swaer, dat de beyde voorsz. Provincien haer hebben verenight met de 5 andere. Door welck middel onder Godts seegeningh sij oock tot deser tegenwoordigen tyt toe wel beschermt sijn gebleven. En op sulcker wijze seggh ick sal Brasilien, onder onse devotie wesende ons oock meer dienst konnen doen, dan onder de Portugiesche Rege-ring blijvende.

Middelburger.

Indien wy dan korts naer den Vrede met de Spagnaerden van haer Hoogh-Mogende een stercke magt voor een korten tijt geleent hadden, van 8 a 10. Duysent man, want doen kondmen volckx genoegh missen, en de selve naer Brasiliën gesonden hebbende daer mede op verscheyden plaetsen aengevallen, dat wy haer maght in een korten tyt wel in geheel Brasiliën t'onder gebraght souden hebben. Soo wel uyt de Bahia als uyt Rio de Genera en elders. En dan hadden wy geen Spaensche hulpe van doen gehadt, en hadden oock ondertusschen tot nu toe de Possessie en schone Proffiten gehadt.

Haeghenae.

Wat sal ick seggen ick soudt het oock soo beter houden, dogh 't wierdt geoordeelt naderhandt doe 't al vergekomen was, datmen 't met minder magt af konde sien, en die sondmen daer henen, en is door de Portugiesen vernielt geworden, soo dat men siet dat Godt de Heer, de Compagnie tot noch toe, niet heeft belieft, weder op te helpen, gelijk men oock gesien heeft op de Togt onder den H. Generaal Brouwer naer Chilic die al mede Vrugtelooß afgelopen is.

Middel-

Middelburger.

Eenige hebben geoordeelt, dat men in't opregten der Compagnie, de selve maer Considerabel gemaect hadden, om den Vyand op al die quartieren afbreuck te doen, ter Zee, datmen alleen in Brasilien't Reciff. by Angola't Eyland S. Thomas, aen de Caribes mede een kleyn Eylandt soude tot een Rende vous gehouden hebben. Om de Vyanden in Toom te houden, en te beroven, dat dit minder kosten en meer voordeel soude gedaen hebben, als wy met het besit van die landen konden doen.

Haeghenæer.

Het mogt wel wesen dat het ons wel soo voordertlyck gevveest kon hebben als dit ons nu is, maer by middel van een goede Regering; geeft het besit der landen self een gestadig, seecker en beter Proffijt.

Middelburger.

Maer datmen gelijk't eenighe goed aghten, met de Portugiesen so konde accorderen, dat sy de binnen landen in Brasilie bleven houwen, voor seeckere somme gelts, en voordtsaen ons de vasticheden aen de Zee de Compagnie lieten besitten en voordts den handel aen wederzyden vry stelden, wat dunckt u soud dat niet konnen gaen?

Haeghenæer.

Mijns oordeels niet wel, want dan waren wy van onser sijde verstecken te lande eenige Progressen te konnen doen.

De Portugiesen, soudent dan oock al met haer eygen natiën soecken te handelen, en aen de Compagnie, so weynich goet, doen voor de grootte onkosten der sterckte te onderhouden, dat sy haer reeckeningh daer uyt niet wel soude konnen vinden.

Middelburger.

Hoe wil het dan, noch met de Compagnie aflopen? ten magh dus niet blyven.

Haeghenaer.

De Compagnie sal wel wederom moeten geassisteert worden, maer op de voorgaende wijze, en kan ick niet sien, dat sy weder te degen op soud komen.

Middelburger.

Waer om doch?

Haeghenaer.

Om dat niet alleen haer Macht nu seer vervallen is, het welck maer alleen sijnde, tot weder op komst wel goede hoop soude wesen. en daer om soudmen de moet niet hoeven verloren te geven, noch de Compagnie doen vernietigen, want dan waer 't onnodich, met d' Oost-Indische Compagnie heeft het oock wel flegt gestaen, en ten gaet met den handel so niet altijd voor de wint, evenwel sietmen, dat naer een wyl heel flegt geweest te hebben, dat het wel weder heel goet kan worden. Den handel en Zee-Vaert is de verandering, ja voorspoet en tegenspoet. Steets onderworpen. Maer alsoo haer distrikt te groot en te seer wijd en breed van een afgelegen en verdeelt is, als voor verhaelt is. Men siet oock, dat alleen Brasiliën de gansche Compagnie te gronde houdt, ente gronde houden kan. En hoe salmen in Brasiliën wat goets krygen, ten sy men de Colonien te planten voor 't ser. Indien de Spagnaerden, en de Portugiesen de Bevolkinge van Nova Hispania, Peru en Brasiliën niet bevordert hadden, hoe souden sy oyt tot sulcken progressen als men nu sier, gekomen hebben. En sulcke vaste landente doen bevolcken, kan van geen Compagnie gevoeghlyck gedaen worden, vermits

mits de Compagnien alleen sien, op Particulier en datelijck proffijt, gelyck alle Cooplieden oock doen, nemende alleen ter herten hoe sy haer handel met het spoedigste proffijt verrigten mogen. En daerom segh ick dat een landt datmen moet bevolcken, niet beter als door een hooge Regering in Materie van Staet geregeert kan worden, alwaer men niet datelijck op-proffijt en belastinge moet sien, maerso veel mogelyck is op schort, en met vrijheden te verlenen alle ingesetenen, hiervan daen aen te locken soo veel men kan, op dat dielanden in der meesten spoet bevolckt mogten worden. En dan sullen naderhand de belastinge, sagtelyck ingevoert, door de menigte des volckx meer en meer aen winnen, den Coophandel sal dan oock desgelyckx vergroten. De landen sullen dan seer verrijcken; die nu in tegendeel verarmen.

Middelburger.

Maer nu 't soo met de Compagnie verlopen is, en by haer niet wel uyt gewerckt kan worden, waer het dan niet beter dat haer Hoog-Mogende, 't werck aen nemen?

Haegenaer.

Wat Brasilien en Nieu-Neerlandt aengaet ja; want Brasilien en Nieu Neerlandt, soude onder een Regering van staet als hier vooren gemelt is, beter te bevolcken, en oock beter te beschermen wesen, insonderheyt, wanneer alle ingesetenenvan hier daer in verseeckertheyt, onder de Vleugelen, van een goede vaste Regeeringh, aldaer de landen besitten, en den handel en wandel open en vry mogten hebben.

Maer 't Landt komt dit niet gelegen, de Compagnien schulden te betalen, en de Compagnie, sal't sonder voordeel niet geernen quitteren, ja de Bewind-hebberen, al soud'et

maer om haer bedieningh en voordeel wil fullen sy niet graech daer van willen af staen, wat wilmen dan doen?

Men mocht beter de Compagnie vernietigen, en de landen en Forten, Huijsen en Vaste goederen, aen haer Ho: Mo: op dragen, soo 't mogelijk waer, voor seeckere somme gelts, en de Scheepen Gelchut, en alles wat roerende is, te gelt maken, en sien hoe veel het strecken mocht, betalende daer mede de Schulden, en 't overschot aen de Participanten,

Middelburger.

Veel beter soudt ick achten, dat men socht het Oôstroy der West-Indische Compag. in te trecken, en socht te verdelen in 4 delen, in een Guineesch, Brasiliaens, Caribisch, en een Nieu-Neerlandtsch deel, vermits yder deel in een besonder Vaerwaters gelegen is, en dat by middel van accoort, loting, of toestemmingh, van de West-Indische Compagnie, met goetvinden van hare Hoogh-Mogende, haer de drie deelen afhandelden, voor seeckere somme gelts, eens voor al, of voor seekere jaerlycksche in komste tot voordeel van d' oude W.I. Compag. dat by eenighe weynighe Personen, geadministreert konde worden, ten dienste der selvighe. Op dese of diergelycke wyse soude men kunnen op rechten, voor eerst een Geoôstrojeerde Caribische Compagnie; alwaer de West-Indische Compagn. nu weynigh macht heeft, oversulckx licht kan missen, de welcke door dat middel Considerabel genoegh, en by weynich Bewind-hebberen welte regeeren soude weesen. Tot groot nadeel der Engelsche weder partijen.

Tentweden de Guineesche Compagnie, de welcke aen de oude Compagnie verblyven soude, die oock genoegh door haer dan waer genomen soude kunnen worden, wanneer
maer

maer door weynig goede Bewind-hebberen geregeert wiert, en welck Comp. mede Considerabel ghenoech soude weesen, en by de oude Compagnie, selfs dan ligtelijck beter beschermte behouden souden konne worden. En apparent dan meer voordeel soude geven, als het tegenwoordig groot district te voeren in sijn Fleur niet Konde doen. Maar wat Brasiliën aengaet, tot het welc men Angola om de Slaven wil voegen soude, houdt ick beter om dat het vaste Landen sijn, daer men Colonien op regten moet, 't welck een Materie van staet is, dat soud mijns oordeels beter door middel van een Gouverneur en Raed onder haer Hoog-Mo: gebiet, geregeert konnen worden, alwaer men den Handel aen yder ingeseten deser Landen soude open stellen, so ook met Nieu-Neer-Landt, als in een Materie van staet, soo soudmen mede in Nieu-Neer-Land niet alleen stellen d'open handel, maer oock de vryheyt der Nood-wendigste hand wercken, als de Laken en Linnen Wevery en 't geen daer aen dependeert, op dat daer alles te beter voort ganck hebben moght.

Middelburger.

Soudmen de Manufacturen daer vry laten, dat soude, dit Landt hier schaden, vermits de Negotie deser Landen daer in verkort soude vvorden.

Haeghe-naer.

Gans niet, vvant hier te lande en vvorden dees goederen doch niet al gemaect, diemen hier van doen heeft, en vvanneer men de instrumenten en beginfelen tot sulken dingen over voert, salmen daer so veel ongelden, met den eersten uyt konnen vinden als ligtelijck nu uyt selfs der goederen, maer vvanneer het te degen in treyn is, sal het daer in 't Land veel proffijte geven, en veel gelukkende daer onkosten vallen, en namaels van daer hier naer toe gevoert konnen vvorden. 't vvclck ongelijck beter is als dat vvy 't uyt ander Quartieren krygen, daermen de Proffijten op sulcker vyfse onder onse eijgen Nation aen vveder sijden behouden konnen.

De

De Kledinge is een nodige middel tot onderhoudt der menschen, en om dat die daer soo kostelijck vallen, te meer door dien de ongevallen ter Zee, de selve goederen mede doen besvaren. En vveynich te vvinnen sijnde vvederhoudt het, eenige daer heen te trecken.

Middelburger.

Ick heb over 't Stuck, van de onvryheyt der Weverije vvel horen klagen, en myn geeft vvonder dat daer niet in voorsien vvort.

Haeghenaer.

Om dat onse Colonien te seer bedvvongen vvorden, hebben sy ook nergens naer so toe konnen nemen, als de Engelsche, in Virginia.

Middelburger.

Wy mogen hopen dat het beteren sal.

Haeghenaer.

Dat hoop ick mede, en niet alleen dat, maer 't vvaer oock te vvenschen, datmen de nodige uyt heemsche waren, van die plaatsen af fond, naer Brasilien en Nieu-Neer-Land. En de Binnen-Landtsche vvaren agter Schotlant om 't vvelck niet veel op dit Vaer-Water verscheelt, en dat de Tollen in die Landen ontfangen, mogte vvordens van Wyn Olie, Graen &c. te meer in deese tyt, om van d' Engelsche, en met minder kosten en gevaer ter Zee belast te vvesen.

En soo de Comeet nu onlanghs in Brasilien gesien, daer straffen beduyt, 't is gelooflyck, also d' onze nu de voormaeck hebben, de Portugiesen, de naersmaeck zullen hebben, en met Gots hulp daer onder zullen raken.

Dogh voor eerst hoop ick, sal de Caribissche Compagnie op komen. Godt geve onse Overigheyt vvysheyt en ons syn segen.

Middelburger.

Wy vervvagen 't en verhoppen ondertussen alles goets. En myn Tyt is verlopen ick moet gaen.

Haeghenaer.

Ick vvil u oock niet langer op houden, vvenschen de u. Geluck en voorspoet op u Reys.

Middelburger.

Ick bedanck u seer, hoe vvel ick nu binnens landts blijf, en maer van d' een stadt naer een ander treck, seggende u Adieu.

U Y T.

